

Roma irodalmi est – 2015. július 7.

Előítéletek, népirtások, múltfeldolgozások című nyári egyetemünk keretében roma irodalmi estet szerveztünk a budapesti Auróra közösségi térben. A rendezvény során a résztvevőknek lehetőségük nyílt bepillantást nyerni a magyarországi roma szépirodalomba egy, két regényt bemutató előadás, illetve fiatal roma írók és költők műveinek felolvasása által. A műveket Owen Good fordította angol nyelvre.

Szűcs Teri független kutató, műfordító, irodalomtörténész és -kritikus. Doktori fokozatát az ELTE BTK esztétika szakán szerezte 2009-ben. A holokauszt magyarországi irodalmával foglalkozó monográfiáját (*A felejtés története - A holokauszt tanúsága irodalmi művekben*) 2011-ben publikálta. Rendszeresen ír a *Beszélőnek*, a *Jelenkornak*, a *Kalligramnak*, a *Vigiliának*, és más irodalmi lapoknak. Szerkesztője és társszerzője a „*Zsidó identitásképek a huszadik századi magyar irodalomban*” című gyűjteménynek.

Előadásában Szűcs Teri két, magyarországi roma szerzők által írt történelmi regényről beszélt, melyek a közösség sorsát mutatják be. Lakatos Menyhért *Füstös képek* és Osztolykán Béla *Átyin Jóskának nincs, aki megfizessen* c. munkája az emlékezés narratíváiként olyan emlékeket idéznek fel, melyek kevés figyelmet kaptak az irodalomban:

Lakatos és Osztolykán művei egyfelől az ismert és az ismeretlen kapcsolatáról szólnak, másfelől pedig az egyén és a csoport alapvető igényéről arra, hogy katalizmákkal terhelt történelmi narratíváikat birtokolják, magukénak érezzék, és hogy megértsék, min mennek keresztül és mi okból. Az előadást követően Galyas Éva Klára olvasta fel verseit.

LESZNEK

majd napok
tétova dermesztő hőség
karon a tetovált szám
súlya a büntetlenségnek
halomban a nadrág
vértől habos, habos hajcsomók
elhantolt kerítés
Lesznek majd napok...

/Galyas Éva Klára/

TATÁRSZENTGYÖRGY

emberek
kioltottak egy gyermek szívének lángjait.
egy élet kis virágát tapostak a jéghideg
hóba,
hogyan aztán kutató szemek lépkedjenek
árva csontjain
eltaposván ritka virágát.
Tavi rózsza vagy melyet elért az ősz
úgy virágoztál ahogyan senki más
azon a telepen
ahol a félelemben ragadt emberek
mocskaiban gyilkos kezek matatnak.

Ti kezek nem tudjatok
a fenti világban sírni az árva lelkek.
A pokol összes bugyrában értetek
kiáltanak,
hogyan kínok kínját éljétek át!

Ti gyilkosok!
Az igazság nálatok csenget, zörgeti az
ajtót!
Menekülnétek már nincsen hová!

Kiabáljatok Jajveszékelő Anyák
ti kik sirattok
A kéz közöttünk jár nem fárad.
A kaszás a fejünk felett lóbál,
nem kell most hegedű nem kell most
játék
a medvék is csendesen lépkedjenek!
Csillagok hunynak és csapodnak a
földbe, könnyezik a fekete éj!
/Galyas Éva Klára/

Galyas Éva Klára 2005-ben kezdett a Roma Magazin című televízió műsorban dolgozni gyakornokként, majd a Rádió C-nél folytatta pályáját. Ezután a kanadai Torontóba költözött, ahol a Kanadai Magyar TV műsorvezetője volt. Rövid ideig az Egyesült Államokban élt, majd 2011-ben visszatért Magyarországra, ahol családot alapított. 11 éves kora óta ír verseket.

Galyas Éva Klára versei után Jónás Tamás egyik novelláját hallgatták meg a résztvevők angolul, Owen Good műfordító előadásában.

ANYUT SZIDTA BENT A TANÁRIBAN AZ IGAZGATÓNŐ.

A zárt, kipárnázott ajtó mögül is kihallatszottak megalázó mondatai. Anyut előző nap nagyon megverte apu. A sarokba szorította, először a fejére öntötte a nagy nehezen összekoldult pörköltet, melyből nem ehettünk, míg apánk haza nem ért. A barnás lé lassan csorgott le anyu arcán, nyakán, a melleire. Sírt, tehetetlenül, a földet bámulta. Egy szót sem szólt. Mintha vallatták volna. – Maga nem is anya!

Jónás Tamás, magyar író, költő 1973-ban született Ózdon. 16 éves kora óta jelennek meg versei. Munkáját 2009-ben Aegon-díjjal jutalmazták, 2002-ben Herder Ösztöndíjas volt. Több verses- és novelláskötetet publikált magyar illetve német nyelven. Egyik novelláját, Jézus Csernelyben címmel meg is filmesítették.

Lyukas ennek a gyerekeknek a csizmája, olyan lyuk van rajta, hogy ingen sem hagynánk ekkorát. Dolgozik a férje, nem? – Dolgozik. Az előszobában ültem, néha a titkárnőre tekintettem, haragosan nézett rám, pedig azt hittem, együtt érez velem, felnőtt. Anyu zsarolta aput mióta én emlékszem. A szexszel. Szép, sovány asszony volt, valószínűtlenül fehér volt a bőre, pedig az arca szokványosan kreol. Soha nem betegedett meg. Egyszer. Egyszer igen. Amibe belehalt. Nem is a betegségbe talán, hanem az elhúzódó szegénységbe, hogy elesett, aki nem képes koldulni a gyerekeinek. Pénzünk soha nem volt, nem is becsültük semmire. – Matekversenyeket nyer, olyan képességei vannak, hogy még nem találkoztam ilyennel. Elvittem a gyámhatósággal, kötelességem, ha nem figyelnek oda rá rendesen. És nem azért, mert cigányok! Ez hanyagság. Dehogy volt hanyagság. Hiszen nem ettünk, nem volt vécénk, nem volt fürdőszobánk. Mit tudta ez a kényes, rikácsoló igazgatónő, mit jelent nélkülözni. Apám hétfőtől vasárnapig dolgozott. Alig ivott, pedig alkoholista volt. Anyu járta az ismerősöket, hogy kenyeret, kávé, cigit, zöldségeket, húst kérjen. Még Árpai szerelmeit is felkereste, hogy annak szüleinek panaszolja el szegénységünket. Gyűlöltem az igazgatónőt! Ha anyut bántja, engem bánt. És itt ültet, hogy halljam ezt az egész igazságtalanságot. Piros nyakkendő! Reszkettem a haragtól, úgy gyűrögtem a kezemben az undorító szövetet. Öntudatosan, lázadva kötöztem ki a csomót, hadd lássa

a titkárnő, hogy engedetlen vagyok, cigány vagyok, okosabb vagyok, mint ő, elhízott paraszt. Anyu falfehér arccal jött ki az igazgatói szobából, szó nélkül megfogta a kezem, s némán mentünk egész hazáig. Kétszer-háromszor néztem fel az arcára, kifejezéstelen volt. Másnap, amikor hazajöttem az iskolából, le kellett ülnöm a földre, annyira csalódott, rémült lettem, minden hitem elhagyott.

Ezek nem az én szüleim, gondoltam magamban. Anyu egy farmert és egy új csizmát vett elő a szekrényből. – Miből vetted? – kérdeztem elcsukló hangon, akkor sem ettünk már napok óta. Sírni kezdtem. Tényleg hanyag lenne anyu, csak azért törődik most velem, mert az igazgatónő veszekedett vele? Nem tudom, mi történt akkor. Anyu is sírni kezdett.

/Jónás Tamás/

Owen Good Észak-Írországban született, jelenleg Budapesten élő és dolgozó műfordító. A University College London nyelv és kultúra szakán folytatott BA tanulmányai során kezdett magyar fikciót és költészetet fordítani. Ugyanitt 2011-ben magyar tanulmányokból szerezte mester diplomáját. Jelenleg angolt és színjátszást tanít Budapesten, rendszeres résztvevője az ELTE műfordító szemináriumainak és más független műhelyfoglalkozásoknak, illetve a JAK Műfordító Tábornak.